

75-årsjubilarerna som hellre ger bort träd än får blommor

Att ha gröna fingrar är inte alla förunnat, men i familjen Tylömark har gåvan verkligen gått i arv. I år fyller detta anrika familjeföretag 75 år och är därmed ett av de sista i sin generation som fortfarande är med och tävlar om de större entreprenaderna inom trädgårdsanläggning och -skötsel, med Stockholm som bas.

Av Eva Jonson

Företaget har förstås förändrats och utvecklats en del sedan det grundades år 1934 av trädgårdsmästare Iwan Tylömark.

Sonen Anders, som drev företaget mellan 1966 och 1999, berättar:

– Pappa byggde framför allt upp trädgårdsanläggningar åt HSB, Familjebostäder och de största byggbolagen under efterkrigstiden när Stockholm växte som mest. Men han anlade även en hel del exklusiva villaträdgårdar, bland annat i Djursholm och Bromma.

Anders var med i unga år

Redan under 20-talet utbildade sig Iwan på olika plantskolor och trädgårdsanläggningar i Frankrike, Tyskland och England. Väl tillbaka i Sverige arbetade han bland annat som trädgårdskonsult vid Ekebyhovs plantskola på Ekerö innan han vidareutbildade sig vid Adelsnäs Trädgårdsskola i Åtvidaberg, där han för övrigt mötte sin blivande fru Stina.

– Trädgårdslivet var ett naturligt inslag under min uppväxt, minns Anders Tylömark. Från 13 års ålder jobbade jag extra på loven och efter skolan, men det var aldrig pappa som propsade på det.

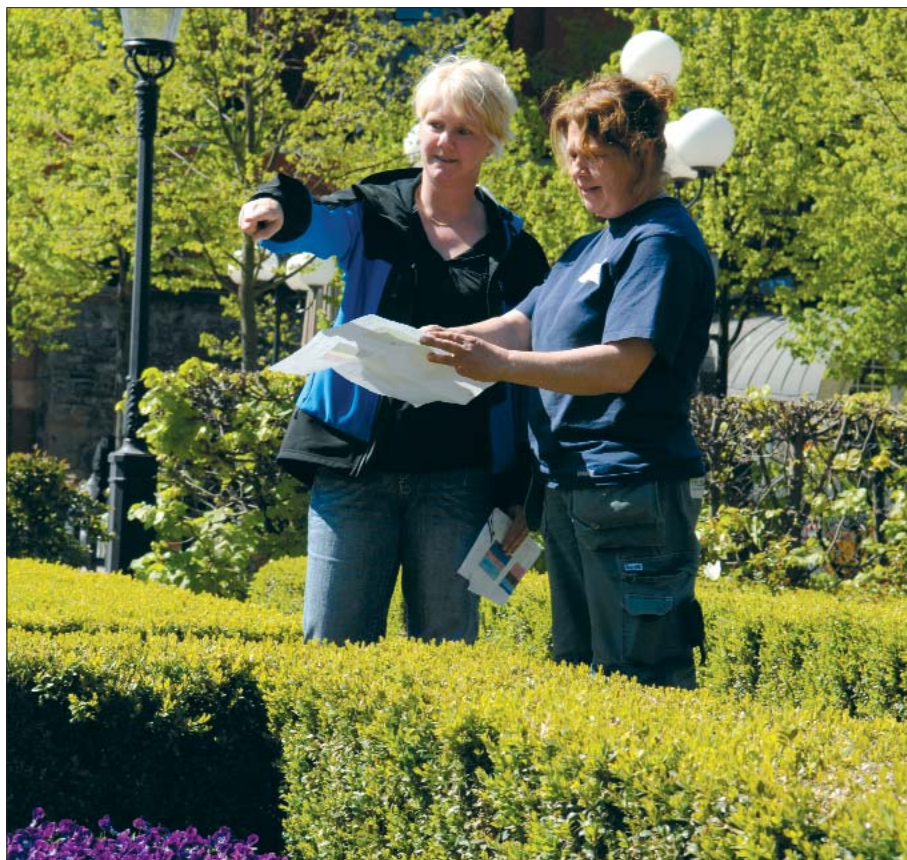
Tvärtom avrådde han mig ofta från att ge mig in i branschen, ha ha!

Sonen ignorerade klokt nog sin fars skämtsamma råd och när Iwan gick bort 1961 kändes det naturligt att föra traditionen vidare. Anders utbildade sig i Stockholm och på Alnarp medan mamma Stina drev företaget. Det formella övertagandet skedde 1966 och Anders breddade snart verksamheten till att omfatta inte bara anläggning, utan även underhåll. På den tiden var det något helt nytt, eftersom kommunerna hade egen personal som – bland mycket annat – skötte sådant underhåll. Att kunna få samma sak för en billigare peng och dessutom med bättre maskiner, blev förstås succé. Tylömarks utvecklade konceptet i stor skala och fick fler och fler underhållsuppdrag, innan fler aktörer följde efter.

Under 70- och 80-talet handlade det mycket om underhåll av stora grönytor i Stockholm, bl.a. kärnkraftverket Forsmark, slottsträdgårdar såsom Svartsjö, Bogesund, Sturehov och Ekebyhovs slott. Men man

Lotta Oskarsson är förman och har ansvaret för att skötselåtgärderna sätts in i rätt tid och ger rätt effekt. Infällt till vänster en lite äldre annons för Iwan Tylömark AB. I centrum finns en "ung version" av Maries pappa Anders.

Marie Tylömark och förman Lotta Oskarsson diskuterar skötselinsatserna.

hann även med lite långväga uppdrag, bland annat i Saudiarabien(!).

– Ja, vi jobbade åt ett finskt bevattningsföretag och såg till att de fick dit buskar och träd. Jag var aldrig där själv, men det var ett bra sätt att skapa sysselsättning under vinterhalvåret. Och en upplevelse för grabbarna!

Idag är det Anders dotter Marie som äger Tylömarks. Och att träffa sin tillkommande på trädgårdsskola verkar också det vara något som går i släkten – Marie driver firman tillsammans med sin sambo David Målar, som är anställd som VD.

– Vi pratar alltid arbete hemma, skrattar Marie. Visst kan det verka lite trist att jämt ta med sig jobbet hem, men samtidigt är det en fördel att stå varandra så nära. Du har alltid någon du kan prata med, ett bollplank att ge och få råd av. Allt blir lättare, helt enkelt.

Precis som pappa

Marie hann aldrig träffa sin farfar Iwan, men precis som pappa Anders blev hon tidigt trädgårdsbiten och sommarjobbade från tidiga tonåren.

– Jag försökte hålla mig undan och funderade ett tag på att bli frisör, men i början av 90-talet bestämde jag mig för att gå på trädgårdsskola. Det blev en 40-veckors grundutbildning på Säbyholm och senare

en påbyggnadskurs till arbetsledare. Men jag klipper faktiskt fortfarande folks hår på fritiden!

Det har vuxit under Maries vingar

Efter några år gick Marie vidare och läste till landskapsingenjör på Alnarp mellan 1995 och 1997. När frågan sedan kom om att ta över Tylömarks kändes det självklart. Och firman har fortsatt att växa under hennes vingar: Idag äger hon ett bolag med 60 medarbetare (inräknat både fast och säsongsanställda), vilket gör Tylömarks till en av de största renodlade aktörerna inom trädgårdsskötsel. Marie är stolt över att vara så pass nischad.

– Många i branschen arbetar med en rad andra verksamhetsområden vid sidan av trädgårdsunderhåll. Jag känner en yrkesstolthet över att vi alltid har varit just ett trädgårdsföretag.

Baksidan av myntet är att sällan ligga allra lägst i pris. Något som enligt Marie dessutom blivit allt mer orealistiskt att kunna göra, åtminstone om man ska kunna uppfylla sitt åtagande och leverera en kvalitativ skötsel. Lågkonjunkturen förbättrar knappast "priskriget".

– Självklart känner vi av den prispress som pågår i branschen sedan flera år tillbaka. Den beror delvis på att vissa uppdragsgivare inte har tillräckliga kunskaper inom

trädgårdsområdet, men också på att vissa mindre seriösa entreprenörer dykt upp och pressat priserna neråt. De levererar sällan en fullgod tjänst, konstaterar Marie.

Trots lågkonjunktur går det ändå bra för Tylömarks, som är både kvalitets- och miljöcertifierade, samt satsar på en hel del aktiva miljöåtaganden.

– Vi kör till exempel all sopsand till Ragn-Sells, som tvättar och förvarar den över sommaren så att vi kan återanvända den nästa vinter igen. Det kostar i stort sett samma som om vi skulle köpa ny sand, så för oss är det ett självklart val.

En annan satsning är ekologisk markskötsel av hela eller delar av ett område.

Nyligen planterades långa ränder med "mormors trasmatta"

Tylömarks har nyligen tecknat ett avtal om gatuskötsel i Skärholmen, och i skrivande stund har Kungsträdgården i Stockholm planterats med långa ränder av penséeer som en vacker "mormors trasmatta". I juni är det dags att sommarplantera, för andra året i rad.

– Förra året skulle det inte vara så strikt, inga raka linjer, utan romantiskt och bohemiskt. Det är inte riktigt klart vad årets tema blir, men vi väntar med spänning!

Slutligen, den kanske viktigaste frågan av alla: Hur ska 75-årsjubileet firas?

– Vi firar det varje dag! Vi får väl se om det blir något kalas också, skrattar Marie. Men en sak vi gör är att skänka ett bonsaiträd till våra kunder och låta dem, på vår bekostnad, skänka en summa pengar till skydd för bland annat regnskogen.

Genom åren har vi förfinat våra specialkunskaper och kan erbjuda en expertis som inte alla har idag, säger Marie Tylömark.